

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***ГУБЕНКО В.І., Д.Е.Н, ПРОФЕСОР,
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Як свідчить світовий і вітчизняний досвід, ефективність реформування економіки можливе лише на основі активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, істотного збільшення обсягу інвестицій та консолідації всіх джерел інвестування [1, с. 92]. Тільки в таких умовах можлива модернізація виробництва, впровадження нових технологій, виходячи із сучасних наукових досліджень. Переважна більшість інвестицій у підприємствах АПК надходить з недержавних джерел, питома вага яких у загальних їх обсягах в основних капіталах галузі складає 95-97% [2, с.12]. Зростання кредитування галузі спостерігалось протягом 2000-2008 рр., обсяги якого досягли 20,1 млрд. грн., в 2012р. — 13,5 млрд. грн. [3, с. 5]. Протягом останніх років аграрний сектор країни був потенційно привабливим для інвестування: у 2013 р. капітальні інвестиції у сільське господарство становило 19059 млн. грн., що складає 7,1 % їх загального обсягу в національну економіку, з них переважна їх частина надійшла за рахунок аграрних підприємств у зв'язку із тим, що галузь була прибутковою з середнім рівнем рентабельності 12% [4, с.175]. Найбільше привабливими для іноземних інвесторів були і залишаються галузі рослинництва у зв'язку з тим, що виробництво зернових та олійних культур завжди в Україні було високорентабельним, а рівень вкладень гарантує короткий термін окупності інвестицій [5]. Позитивні фінансові результати діяльності демонструють в основному великі та середні підприємства галузі при виробництві рослинницької продукції, вирощування худоби на м'ясо залишається збитковим, рівень збитковості виробництва яловичини склав в Україні в 2014 р. 43,7 %. Для іноземних інвесторів в Україні діє національний режим господарської та інвестиційної діяльності, згідно Закону України «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестори мають права на рівні суб'єктів господарської діяльності України. Основними країнами, які інвестують в аграрний сектор України є Кіпр — 45%, Німеччина — 8,5%, Данія — 8%, Велика Британія — 5%, Польща — 4,1% (5). У вересні 2015 р. у Нью-Йорку

відбувся Саміт за сталого розвитку, організований ООН, на якому керівники держав та урядів визначили новий глобальний план дій на найближчі 15 років. Прийнятий документ містить 17 цілей та 169 завдань сталого розвитку в економічній, соціальній та екологічній сферах, які необхідно досягнути до 2030 р. Серед них — ліквідація бідності і голоду, поліпшення охорони здоров'я, забезпечення гендерної рівності, стимулювання економічного зростання і створення робочих місць та поліпшення доступу до сучасних джерел енергії, для чого необхідно 170 трлн. дол. США. Для цього необхідно розширювати партнерство з бізнесом і громадським суспільством, яке має чинити тиск на уряди і приватний сектор з метою залучення довгострокових інвестицій у сферу розвитку. Якщо не буде знайдено необхідних ресурсів, людство житиме у світі, де ідуть війни і конфлікти, панує соціальне розшарування, збільшується міграція, зростають збитки від стихійних лих. Країни володіють цими ресурсами, їм потрібно знайти інструментарій, який допоможе найбільш ефективно використати ці гроші [6]. Одним із фінансових механізмів, що забезпечує розвиток економіки у поєднанні із соціальною захищеністю населення та мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище є *тематичне соціально відповідальне інвестування*. Оперуючи традиційними фінансовими інструментами для отримання прибутку, тематичне відповідальне інвестування спрямовується на вирішення соціальних, економічних та етичних проблем сучасності. На розвинутих фінансових ринках вже сформувалась спільнота інституціональних та індивідуальних інвесторів, які дотримуються стратегій, форм та методів соціально відповідального інвестування. Сучасному етапу еволюції соціально відповідального інвестування відповідають такі стратегії, як: тематичне інвестування сталого розвитку (sustainability themed investment; інвестиційний відбір найефективніших компаній (Best-in-class investment selection); нормативний відбір (norms-based screening); інвестиції впливу (impact investment); негативний відбір (exclusion of holdings from investment); інтеграція ESG-критеріїв у фінансовий аналіз (integration of ESG factors in financial analysis); взаємодія та голосування (engagement and voting on sustainability matter) [7, с. 8]. Розглядаючи обсяги та темп зростання тематичного інвестування за географічною структурою, можна констатувати, що найбільшу кількість активів за цією інвестиційною стратегією було залучено у

Канаді, США та країнах Європи в 2014 р., відповідно 45,93; 30,00; 81,17(трлн дол. США) [2, с. 18]. Чинники екстенсивного економічного розвитку України себе повністю вичерпали, тому інноваційні моделі економічного зростання є об'єктивною необхідністю. Сьогодні метою інноваційної політики України є впровадження інновацій у діяльність аграрних підприємств для забезпечення задоволення потреб замовників і оптимального завантаження виробництва. Інноваційна політика повинна регламентувати складну систему науково-технічної, маркетингової, управлінської, виробничої та економічної діяльності. Розробка інноваційної політики підприємств має базуватись на використанні таких принципів, як комплексність, цілеспрямованість, ринковість, суттєва перевага стратегічних параметрів, наявність теоретичної бази, планомірність. Комплексність передбачає систему координації економічних планів підприємства. Сучасне аграрне підприємство є інтегрованою системою і при розробці інновацій потребує врахування всіх її внутрішніх елементів з метою уникнення виникнення диспропорцій у розвитку підприємства, тому при формуванні інноваційного потенціалу необхідно розглядати проблему інновацій не як питання окремого підрозділу, а як цілісний процес розвитку підприємства. Інноваційний розвиток всієї національної економіки чи її окремої галузі пов'язаний з наявним інноваційним потенціалом, структуру якого можна представити трьома основними елементами: ресурсним, внутрішнім, результативним. Ресурсний елемент включає матеріально-технічні, інформаційні, трудові, фінансові. Внутрішній відображає структурно-інституціональний склад інноваційного потенціалу, функціональні підходи до управління, економічну політику керівних органів влади. Результативна складова висвітлює результати реалізації інноваційного плану [8, с.32]. Особлива роль у посиленні інноваційної активності в аграрній сфері та вирішенні проблем розвитку її належить державі, яка при виробленні економічної науково-технічної, соціальної політики визначає пріоритети базисних інновацій на всіх рівнях, формує ринковий механізм її реалізації. Головними принципами управління сучасною інноваційною політикою є поєднання інвестиційних джерел з інноваційними рішеннями, безперервним прогнозуванням інноваційної політики, системне впровадження новітніх технологій у взаємопов'язаних сферах діяльності, фінансовий та науково-технічний аналіз результативності нововведень. Таким чином, під інвестиційно-

інноваційним потенціалом слід розуміти довгострокову розраховану на перспективу програму з розробки та впровадження інновацій, які в результаті будь-яких інвестиційних процесів дадуть позитивні економічні, екологічні ефекти, тому що для аграрних підприємств у довготерміновій перспективі врахування інноваційного чинника повинно бути однією з вирішальних умов подальшого розвитку. Тільки інноваційний підхід дасть змогу підвищити ефективність діяльності галузі та забезпечить її конкурентоспроможність на зовнішньому і внутрішньому ринках.

Література.

1. Колотуха С.М. Кредитування сільськогосподарських підприємств, як ефективне джерело інвестиційної діяльності / С.М.Колотуха // Економіка АПК. – 2009. – № 1. – С. 89-96.
2. Величко В.Г. Основні джерела здійснення та принципи управління розвитком інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання в АПК / В.Г.Величко//Інвестиції: практики та досвід. 2015.-№20.-С.12-22
3. Мазнев Г.Є. Проблеми фінансового забезпечення аграрного сектора / Г.Є. Мазнев// Економіка АПК.-2014.-№9.-с.5
4. Polischuk N.V. (2012). “System approach as the basis of investment activity agricultural enterprises”, Zbrnyk naukoxykh prats` UNAU, vol. 3 (69), pp. 175-182.
5. Mastak O. (2015)“Investments in AIC ”, [Electronic resource]. - Acces mode: <http://propozitsiya.com/?page-146 itemicl=4482> (Accessed is September 2015).
6. У кого есть 170 триллионов долларов на достижение целей устойчивого развития? /Отдел новостей и СМИ Радио ООН [электронный ресурс]. - режим доступа: <http://www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/199677/#VhUDH-ztIHw>
7. Eurosit 2014 European SRI Stude [Electronic resource]. – Acces mode: <http://www.eurosif.org/ourwork/research/spi/european-sri-study-2014>
8. Matrosova O.V. Elements of potential as the base of innovation activity management//Economics of transport complelex.-2011. – № 17. – 27-36.